

Ondersteuning cliëntenraden bij invoering nieuwe Wmcz

LOC-brochures en waardevolle medezeggenschap

Tekst: **Tiske Boonstra**

De nieuwe Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (Wmcz) versterkt de positie en invloed van cliëntenraden. Voor een goede invoering moeten cliëntenraden en zorgorganisatie nieuwe passende afspraken maken of oude afspraken herijken. Wat komt er op raden af en hoe kan LOC hen daarbij ondersteunen? Een overzicht.

Er is werk aan de winkel voor cliëntenraden en zorgorganisaties. Wat moet er allemaal in de nieuwe medezeggenschapsregeling komen te staan? Hoe ontwikkel je een (nieuwe) visie op de medezeggenschap, de basis voor het cliëntenraadswerk? En hoe laat je de medezeggenschapsregeling goed aansluiten op de visie die je samen hebt opgesteld? Hoe ga je om met bindende voordracht en wat betekent samenwerking met het bestuur? Een greep uit de vragen die opkomen met de inwerkingtreding van nieuwe wet die per 1 juli 2020

is ingegaan en in januari 2021 praktijk moet zijn.

Met tal van brochures geeft LOC cliëntenraden inzicht in de mogelijkheden om tot waardevolle medezeggenschap te komen. Brochures met toegankelijke achtergrondinformatie, inspirerende voorbeelden, adviezen, tips en handvatten waarmee raden en zorgorganisaties passende afspraken kunnen maken. Zodat zorg zo waardevol mogelijk kan zijn (worden en blijven) voor mensen die zorg nodig hebben. De wet is immers een hulpmiddel om mensen het leven te laten leiden dat voor hen van waarde is.

“Er is werk aan de winkel voor cliëntenraden en zorgorganisaties”

Selectie belangrijkste publicaties

Het volgende overzicht is een selectie van alle (nieuwe) brochures die LOC aanbiedt. Het complete overzicht is te vinden op www.clientenraad.nl/publicaties. Alle brochures zijn daar gratis te downloaden en bestellen.

Model-medezeggenschapsregeling

LOC heeft samen met branchevereniging Actiz, GGZ Nederland en ZorgthuisNL een model ontwikkeld voor de medezeggenschapsregeling (zie ook het artikel op pagina 17 en op pagina 22). Ook met Jeugdzorg Nederland is hierover contact geweest. LOC heeft een aparte handreiking opgesteld die vanuit cliëntenperspectief een toelichting geeft op de modellen en de keuzes die (centrale) cliëntenraden kunnen maken. Deze is online beschikbaar. In de modelregeling staan de afspraken die de (centrale) cliëntenraad en de zorgorganisatie moeten maken op basis van de nieuwe Wmcz (die officieel Wmcz 2018 heet). Denk daarbij bijvoorbeeld aan de samenstelling van de cliëntenraad en de afspraken over de faciliteiten van de cliëntenraad zoals vergoedingen, ondersteuning en deskundigheidsbevordering. De onafhankelijke ondersteuning van cliëntenraden is nieuw in de wet en een grote aanwinst voor raden. Maak de juiste afspraken zodat er in de praktijk passende ondersteuning kan plaatsvinden en zo de medezeggenschap kan worden versterkt. Verder wordt onderscheid gemaakt in de taken van de lokale en centrale cliëntenraad. Natuurlijk staan in deze modellen ook de rechten en plichten van de (centrale) cliëntenraad en de zorgorganisatie en de naleving via de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden.

Stappenplan aan de slag met Wmcz 2018

Een model is leuk, maar hoe ga je nou aan de slag met een nieuwe wet? Wat doe je, wanneer en wie doet wat? Met het stappenplan Wmcz 2018 (zie ook het artikel op pagina 28) helpt LOC je de juiste stappen te zetten om te komen tot wat er nodig is in de nieuwe situatie. Denk daarbij aan de start met inventarisatie wie meedenkt over medezeggenschap. Maar vergeet ook niet de visie om vervolgens te kijken wat er nodig is om daaraan tegemoet te komen. De uitkomsten kun je gebruiken om het model van de medezeggenschapsregeling in te vullen.

Visie op medezeggenschap

Voordat raden en instelling aan de slag gaan met het maken van nieuwe afspraken adviseert LOC om samen met het management een visie op medezeggenschap op te stellen (zie ook het artikel op pagina 30). Deze vormt de basis voor nieuwe afspraken en helpt bij het maken daarvan. Ook daarvoor heeft LOC een handreiking ontwikkeld. Want hoe leg je nou de vinger op wat medezeggenschap precies voor jullie zorgorganisatie, voor jullie cliënten betekent? Waarom is het belangrijk dat er een cliëntenraad is en wat levert dat dan op? In deze handreiking kun je lezen hoe je met een visie aan de slag kunt gaan.

Beslismomenten in de Wmcz 2018

De Wmcz 2018 geeft aan op welke thema's cliëntenraden invloed hebben. Hoe geef je aan die thema's invulling en welke beslismomenten zijn er dan? Dat lees je in deze handreiking. Maak goede afspraken en neem die op in de regeling. Hoe ga je als organisatie en raad aan de slag met een thema als kwaliteit? Wanneer betrek je een cliëntenraad bij een thema en wat kan die doen? Wanneer ga je als cliëntenraad aan de slag met een thema? Heb je daarover contact met je cliënten? En hoe kom je binnen de cliëntenraad samen tot een advies? Denk hierbij ook weer aan de visie die je als raad en zorgorganisatie eerder hebt opgesteld. Zorg dat de visie op papier en werkwijze in de praktijk goed

“LOC-adviseurs komen graag langs om samen tot de kern van passende medezeggenschap te komen”

op elkaar aansluiten door afspraken te maken over de beslismomenten.

Medezeggenschap door en met bestuurders en management

Als bestuur is het van belang om stil te staan bij wat medezeggenschap van cliënten inhoudt voor de zorgorganisatie. En ook niet onbelangrijk hoe de bestuurder/manager zelf tegenover medezeggenschap staat. Wat houdt medezeggenschap voor een manager of bestuurder in, waar moet die zich aan houden? En wat heb je eraan, wat is de meerwaarde, hoe creëer je die samen? In deze handreiking bekijken we medezeggenschap vanuit het oogpunt van de bestuurder/manager en geven we tips hoe je vanuit die rol kunt denken over medezeggenschap. Die uitgangspunten kunnen dan weer worden meegenomen naar het gesprek over de gezamenlijke visie op medezeggenschap en de uiteindelijk te maken regelingen. Een bestuurder die wil informeren is een heel andere gesprekspartner dan een manager die samen besluiten wil nemen. Maak je uitgangspunten aan elkaar duidelijk en maak op basis daarvan passende afspraken.

“Ook voor bestuurders is een handreiking ontwikkeld om samen tot een visie op medezeggenschap te komen”

Medezeggenschap bij belangrijke besluiten

In artikel 3.3 van de Wmcz 2018 staat dat voor sommige thema's raden en organisaties vooraf moeten afspreken hoe ze medezeggenschap op die onderwerpen willen invullen. Neem bijvoorbeeld bouw; dat is een heel complex en langdurig proces. Hoe pak je samen de verschillende stappen en momenten aan? Welke rol speelt de lokale raad, doet de centrale raad ook mee in het proces? In deze handreiking geeft LOC inzicht en tips welke thema's je vooraf moet uitwerken in de medezeggenschapsregeling en hoe je dat zou kunnen doen.

Handreiking bindende voordracht raad van toezicht

De Wmcz 2018 en de governance code (richtlijn voor bestuur in de zorg) stellen beide dat cliëntenraden invloed moeten hebben op de samenstelling van de raad van toezicht van de zorgorganisatie. Daardoor

is er altijd iemand in het toezichthoudende orgaan die het perspectief van de cliënt voor ogen heeft. De cliëntenraad heeft het recht op bindende voordracht van tenminste één lid van de raad van toezicht. Dat wil zeggen dat de raad iemand voordraagt op basis van een (bestaand maar door de cliëntenraad aan te vullen) profiel en dat de organisatie gebonden is aan die voordracht. Hoe je dat doet, welke keuzes je kunt maken - dat lees je in deze handreiking.

Stappenplan oprichten cliëntenraad

Door de nieuwe wet moeten meer zorgorganisaties dan in het verleden een cliëntenraad oprichten. Hoe doe je dat eigenlijk? Het verschilt ook erg per sector wat de mogelijkheden en behoeften zijn. Wie is er verantwoordelijk voor het oprichten van een raad? Hoe doe je dat en wie benoemt bijvoorbeeld raadsleden? In dit stappenplan neemt LOC je aan de hand met verschillende stappen om te komen tot een eigen en passende cliëntenraad.

Het complete overzicht met brochures is te vinden op www.clientenraad.nl/publicaties Alle brochures zijn daar gratis te downloaden en te bestellen.

Tiske Boonstra is als adviseur en trainer verbonden aan LOC.

Hulp LOC

Natuurlijk staat LOC cliëntenraden ook graag bij in het ontwikkelen van notities en stukken. Stukken die passen bij de specifieke situatie van de raad om medezeggenschap waardevol vorm te geven voor de mensen die zorg nodig hebben. Onze adviseurs

komen graag langs om in gesprek te gaan, tips te geven en/of samen aan de slag te gaan. Een adviseur kan goede begeleiding bieden in het komen tot de kern van wat medezeggenschap écht van (meer) waarde kan maken. Ook kan een adviseur op afstand meedenken

en meelesen met conceptstukken. Raden kunnen ook gebruikmaken van de verschillende hulpmiddelen zoals modellen, webinars met toelichtingen, bijeenkomsten en workshops. Schroom niet en neem contact op via de vraagbaak: **030 284 3200** of **[vraagbaak@loc](mailto:vraagbaak@loc.nl)**.